DLA DZIECI

KARTA PATRONA 2026

ANDRZEJ WAJDA

1926–2016 / REŻYSER FILMOWY I TEATRALNY

01 POZNAJ PATRONA

Andrzej Wajda był polskim reżyserem filmowym i teatralnym. Opowiadał o historii, odpowiedzialności i wyborach ludzi. Jego filmy często stawiają pytania o pamięć zbiorową i życie we wspólnocie.

02 JEDNO DZIEŁO / DOKONANIE

PUNKT WYJŚCIA

„Korczak” (1990) – film fabularny w reżyserii Andrzeja Wajdy poświęcony Januszowi Korczakowi, lekarzowi i pedagogowi, oraz jego postawie wobec dzieci w okupowanej Warszawie.

03 TRZY PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Jakie uczucia może wywołać jedna scena filmu?
2. W jaki sposób reżyser pokazuje, że bohater o coś dba?
3. Dlaczego warto opowiadać historie ludzi z przeszłości?

SŁOWA KLUCZOWE

Film • kadr • pamięć • odpowiedzialność

DLA DZIECI

KARTA PATRONA 2026

MOJA KARTKA PATRONA

OD OBSERWACJI DO WŁASNEGO DZIAŁANIA

Imię: ..... Data: .....

04 SPÓJRZ / PRZECZYTAJ / POSŁUCHAJ

Materiał wybrany z prowadzącym: tytuł, kadr lub fotografia, fragment tekstu albo wypowiedź.

Co dokładnie widzę, słyszę albo czytam?

05 MOJE PYTANIE

Co chciał(a)bym sprawdzić lub lepiej zrozumieć?

06 MOST MIĘDZY MEDIAMI

Wybierz kadr z filmu lub przygotowaną przez prowadzącego fotografię. Narysuj jego układ. Następnie zapisz jedno zdanie, które mogłoby być głosem narratora.

MÓJ SZKIC / PLAN / TEKST:

07 MOJA MYŚL NA ZAKOŃCZENIE

Dlaczego ten pomysł jest dla mnie ważny?

PAMIĘTAJ: Zwróć uwagę, kto znajduje się na pierwszym planie, a kto w tle.

DLA MŁODZIEŻY

KARTA PATRONA 2026

ANDRZEJ WAJDA

1926–2016 / REŻYSER FILMOWY I TEATRALNY

01 POZNAJ PATRONA

Andrzej Wajda był polskim reżyserem filmowym i teatralnym. Opowiadał o historii, odpowiedzialności i wyborach ludzi. Jego filmy często stawiają pytania o pamięć zbiorową i życie we wspólnocie.

02 JEDNO DZIEŁO / DOKONANIE

PUNKT WYJŚCIA

„Korczak” (1990) – film fabularny w reżyserii Andrzeja Wajdy poświęcony Januszowi Korczakowi, lekarzowi i pedagogowi, oraz jego postawie wobec dzieci w okupowanej Warszawie.

03 TRZY PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Jak forma filmowa wpływa na to, jak rozumiemy wydarzenia historyczne?
2. Co film może przekazać o odpowiedzialności jednostki wobec innych?
3. Jak oddzielić fakt historyczny od interpretacji artystycznej?

SŁOWA KLUCZOWE

Film • kadr • pamięć • odpowiedzialność

DLA MŁODZIEŻY

KARTA PATRONA 2026

MOJA KARTKA PATRONA

OD OBSERWACJI DO WŁASNEGO DZIAŁANIA

Imię: ..... Data: .....

04 SPÓJRZ / PRZECZYTAJ / POSŁUCHAJ

Materiał wybrany z prowadzącym: tytuł, kadr lub fotografia, fragment tekstu albo wypowiedź.

Co dokładnie widzę, słyszę albo czytam?

05 MOJE PYTANIE

Co chciał(a)bym sprawdzić lub lepiej zrozumieć?

06 MOST MIĘDZY MEDIAMI

Zanalizuj wybrany kadr: plan, światło, kompozycję i punkt widzenia. Przełóż sens kadru na 20–30-sekundowy tekst do odsłuchu lub opis krótkiej sceny.

MÓJ SZKIC / PLAN / TEKST:

07 MOJA MYŚL NA ZAKOŃCZENIE

Dlaczego ten pomysł jest dla mnie ważny?

PAMIĘTAJ: W notatce odróżnij elementy widoczne od własnej interpretacji.

DLA DZIECI

KARTA PATRONA 2026

JERZY GIEDROYC

1906–2000 / REDAKTOR I WYDAWCA

01 POZNAJ PATRONA

Jerzy Giedroyc był polskim redaktorem i wydawcą, współtwórcą Instytutu Literackiego. Przez wiele lat kierował miesięcznikiem „Kultura”, wokół którego rozwijała się wymiana myśli o Polsce, Europie i relacjach między ludźmi.

02 JEDNO DZIEŁO / DOKONANIE

PUNKT WYJŚCIA

„Kultura” – czasopismo wydawane od 1947 roku przez Instytut Literacki, którego redaktorem naczelnym był Jerzy Giedroyc. Stanowi przykład tego, jak rozmowa, tekst i praca redakcyjna mogą wpływać na kulturę.

03 TRZY PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Dlaczego ważne jest słuchanie osoby, która myśli inaczej?
2. Co można zrobić, aby różne głosy znalazły miejsce w jednej gazecie?
3. Jakie pytanie zadał(a)byś mieszkańcom swojej miejscowości?

SŁOWA KLUCZOWE

Słowo • dialog • redakcja • wspólnota

DLA DZIECI

KARTA PATRONA 2026

MOJA KARTKA PATRONA

OD OBSERWACJI DO WŁASNEGO DZIAŁANIA

Imię: ..... Data: .....

04 SPÓJRZ / PRZECZYTAJ / POSŁUCHAJ

Materiał wybrany z prowadzącym: tytuł, kadr lub fotografia, fragment tekstu albo wypowiedź.

Co dokładnie widzę, słyszę albo czytam?

05 MOJE PYTANIE

Co chciał(a)bym sprawdzić lub lepiej zrozumieć?

06 MOST MIĘDZY MEDIAMI

Zaprojektuj okładkę jednej strony szkolnej lub lokalnej gazetki z miejscem na dwa różne głosy. Dopisz jedno pytanie, które łączy rozmówców.

MÓJ SZKIC / PLAN / TEKST:

07 MOJA MYŚL NA ZAKOŃCZENIE

Dlaczego ten pomysł jest dla mnie ważny?

PAMIĘTAJ: Pomyśl o rozmowie, w której każdy może dokończyć zdanie.

DLA MŁODZIEŻY

KARTA PATRONA 2026

JERZY GIEDROYC

1906–2000 / REDAKTOR I WYDAWCA

01 POZNAJ PATRONA

Jerzy Giedroyc był polskim redaktorem i wydawcą, współtwórcą Instytutu Literackiego. Przez wiele lat kierował miesięcznikiem „Kultura”, wokół którego rozwijała się wymiana myśli o Polsce, Europie i relacjach między ludźmi.

02 JEDNO DZIEŁO / DOKONANIE

PUNKT WYJŚCIA

„Kultura” – czasopismo wydawane od 1947 roku przez Instytut Literacki, którego redaktorem naczelnym był Jerzy Giedroyc. Stanowi przykład tego, jak rozmowa, tekst i praca redakcyjna mogą wpływać na kulturę.

03 TRZY PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Jak redaktor wpływa na rozmowę publiczną poprzez dobór tekstów?
2. Co odróżnia rzeczowy dialog od sporu, w którym nikt nie słucha?
3. Jaką odpowiedzialność ma osoba publikująca cudze wypowiedzi?

SŁOWA KLUCZOWE

Słowo • dialog • redakcja • wspólnota

DLA MŁODZIEŻY

KARTA PATRONA 2026

MOJA KARTKA PATRONA

OD OBSERWACJI DO WŁASNEGO DZIAŁANIA

Imię: ..... Data: .....

04 SPÓJRZ / PRZECZYTAJ / POSŁUCHAJ

Materiał wybrany z prowadzącym: tytuł, kadr lub fotografia, fragment tekstu albo wypowiedź.

Co dokładnie widzę, słyszę albo czytam?

05 MOJE PYTANIE

Co chciał(a)bym sprawdzić lub lepiej zrozumieć?

06 MOST MIĘDZY MEDIAMI

Zaplanuj krótką publikację lub 30-sekundowe nagranie zestawiające dwie opinie o sprawie ważnej dla społeczności. Dodaj neutralny tytuł i zasadę uczciwego przedstawienia głosów.

MÓJ SZKIC / PLAN / TEKST:

07 MOJA MYŚL NA ZAKOŃCZENIE

Dlaczego ten pomysł jest dla mnie ważny?

PAMIĘTAJ: Unikaj przypisywania rozmówcom słów, których nie wypowiedzieli.

INSTRUKCJA DLA EDUKATORA

KARTA PATRONA 2026

KARTKI PATRONÓW

PRZESTRZEŃ PATRONÓW ROKU 2026

CEL I ZASADA PRACY

Każdy uczestnik przygotowuje własną kartkę patrona: poznaje krótki biogram, wybiera i omawia jedno dzieło lub dokonanie, odpowiada na trzy pytania, a następnie przekłada wybraną ideę na inne medium. Dwie karty w zestawie dotyczą Andrzeja Wajdy i Jerzego Giedroycia.

PRZEBIEG PRZYKŁADOWYCH ZAJĘĆ (45–60 MINUT)

1. Wprowadzenie (8 minut): zaprezentuj patrona, podaj kontekst i wyjaśnij wybrane dokonanie.
2. Obserwacja lub lektura (10 minut): pokaż uprawniony do wykorzystania fragment filmu, fotografię lub tekst.
3. Trzy pytania (12 minut): praca w parach, rozmowa bez oceniania samych opinii.
4. Most między mediami (15–20 minut): szkic, scenariusz audio, mini-gazetka lub krótki tekst.
5. Podsumowanie (5–10 minut): uczestnik przedstawia swój wybór i jedno uzasadnienie.

DOBÓR MATERIAŁÓW

Dla Wajdy można wykorzystać film „Korczak” (1990) jako przykład pracy z kadrem, jeśli organizator posiada właściwy dostęp i uprawnienia do projekcji. Dla Giedroycia można analizować legalnie udostępniony numer lub fragment „Kultury”. Kartki pozostają użyteczne także bez odtwarzania utworu: z krótkim opisem lub materiałem dobranym przez edukatora.

ZASADY I BEZPIECZEŃSTWO

- Odróżniaj fakty biograficzne od opinii uczestników i od interpretacji artystycznej.
- Nie zamieszczaj na kartach zdjęć i kadrów bez sprawdzenia praw do wykorzystania.
- Nie wymuszaj ujawniania prywatnych doświadczeń ani publicznego prezentowania prac.

INSTRUKCJA DLA EDUKATORA

KARTA PATRONA 2026

POMYSŁY I OCENA

PRACA W RÓŻNYCH MEDIACH

PRZYKŁADOWE „MOSTY MIĘDZY MEDIAMI”

ANDRZEJ WAJDA

Uczestnik opisuje kadr i tworzy krótki komentarz głosowy. Nie odtwarza dosłownie dialogu z filmu; koncentruje się na zmianie medium: obraz → własny tekst lub dźwięk.

JERZY GIEDROYC

Uczestnik zestawia dwie opinie o jednym zagadnieniu i projektuje stronę gazetki lub krótkie nagranie. Uczy się tytułowania, podawania źródła i szacunku dla różnych głosów.

INFORMACJA ZWROTNA

☐ Fakty: czy uczestnik podaje sprawdzalne informacje o patronie i jego dokonaniu?

☐ Język: czy odróżnia obserwację, własną interpretację i opinię?

☐ Pytania: czy potrafi sformułować jedno pytanie wykraczające poza prostą ocenę?

☐ Przekład: czy świadomie przenosi sens do innego medium?

☐ Etyka: czy szanuje rozmówców, prawa autorów i zasady prezentacji?

DOSTOSOWANIE DO POTRZEB GRUPY

- Czytaj pytania na głos, pozwól na odpowiedzi ustne lub rysunkowe.
- Można skrócić kartkę do jednego pytania i jednego działania.
- Dla młodzieży dodaj polecenie: „Co wynika ze źródła, a co jest moją hipotezą?”.

CO TRAFIA DO MINIWYSTAWY?

Jedna kartka uczestnika, krótki podpis pracy, dobrowolnie udostępniona wypowiedź lub prezentacja. Publikacja wizerunku, nagrania i utworu wymaga odrębnego ustalenia odpowiednich praw lub zgód.